

**«Εφύτευσεν
Κύριος
παράδεισον
εις Εδέμ...»**

● Του Δρος ΙΩΑΝΝΗ ΜΕΛΙΦΡΟΝΙΔΗ

Γεωπόνου - Εντομολόγου

Σύμφωνα με την Αγία Γραφή, μπορεί να συμπεράνει κανείς, ότι η δημιουργία του πρώτου κήπου είναι ταυτόχρονη με εκείνη του ανθρώπου. Χαρακτηριστικά αναφέρεται στην Αγία Γραφή «εφύτευσε Κύριος ο Θεός παράδεισον εις Εδέμ και έθεσεν εκεί τον άνθρωπον, ποταμός δε εξήρχετο εκ της Εδέμ διά να ποτίζη τον παράδεισον». Ο Θεός όμως έδιωξε τον άνθρωπο από τον παράδεισο γιατί παροίκουσε τις εντολές του, ο οποίος πρέπει και επιβάλλεται να ακολουθήσει έμπρακτα τις σωτήριες γι' αυτόν νουθεσίες του Θεανθρώπου όπως «αγαπάτε αλλήλους», «ειρήνη υμίν», αντί να συνεχίζει το αλληλοφάγωμα με τους διάφορους εξοντωτικούς πολέμους τους οποίους και προσπαθεί να καταστήσει και πιο καταστρεπτικούς.

Κοντά στην Ιερά Μονή Κύκκου, υπάρχει μια τοποθεσία με το όνομα «Παραδείσιν». Μια θαυμάσια τοποθεσία στην πλαγιά ενός δασώδους μέρους, κατάφυτη με δασικά και οπωροφόρα δένδρα, με τρεχούμενο νερό και αρκετές φωλιές αηδονιών. Χρησιμοποιούσαν οι μοναχοί του Κύκκου και για την καλλιέργεια λαχανικών γι' αυτό έβρισκε κάποιος όλα τα είδη λαχανικών, σωστός επίγειος παράδεισος για τους μοναχούς. Κοντά στο Παραδείσιν, σε μέρος κρημνώδες υπάρχουν σπήλαια, μέσα στα οποία οι μοναχοί σε καιρούς επιδρομών από τους Καραμάνους έκρυπταν την Αγία Εικόνα της Παναγίας.

Στις ελληνικές παραδόσεις και τη μυθολογία γίνεται αναφορά στον κήπο των Εσπερίδων. Στον κήπο αυτό οι τρεις θυγατέρες του Άτλαντα, του μυθικού γί-

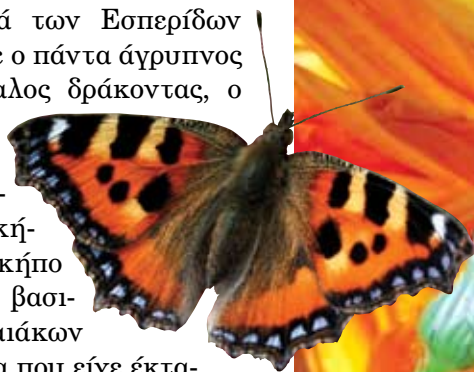

Εφύτευσεν Κύριος παράδεισον εις Εδέμ...»

γαντα που έφερε στους ώμους του τον Ουρανό, οι νύμφες, Εσπερίδα, Αίγλη και Ερύθεια, πρόσεχαν, με εντολή του πατέρα τους, τα «χρυσά μήλα» τα οποία η θεά Γαία πρόσφερε στο γάμο του Δία με την Ήρα. Φαίνεται λοιπόν ότι το έθιμο της προσφοράς γαμήλιων δώρων είναι πανάρχαιο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το «μήλο» έπαιξε σπουδαίο συμβολικό ρόλο στις αρχαίες περί κήπων παραδόσεις, σύμφωνα με τις οποίες το μήλο, ο απαγορευμένος καρπός του Παραδείσου, φύλαγε όφιος ο οποίος και το πρόσφερε στην Εύα, τα δε «χρυσά των Εσπερίδων μήλα» φύλαγε ο πάντα άγρυπνος εκατοντακέφαλος δράκοντας, ο Λάδωνας. Ο Όμηρος στην Οδύσσεια αναφέρει δύο κήπους, τον κήπο του Αλκίωνα βασιλέα των Φαίακων στην Κέρκυρα που είχε έκταση 12 περίπου στρεμμάτων και τον κήπο του Λαέρτη, μυθικού βασιλέα της Ιθάκης, πατέρα του Οδυσσέα, ο οποίος παραιτήθηκε από το θρόνο για να ασχοληθεί με την περιποίηση του κήπου του.

Ο αρχαιολόγος Άρθουρ Έβανς ανακάλυψε στην Κνωσό της Κρήτης τοιχογραφίες στις οποίες απεικονίζονται κήποι και πάρκα με δρόμους με φυτά από ίριδες, κρόκους και κρίνα. Οι τοιχογραφίες αυτές χρονολογούνται το 1600 π.Χ. Υπάρχουν επίσης πολλές μαρτυρίες ότι η κηπουρική άκμαζε στην αρχαία Αίγυπτο. Αναφέρεται ότι η βασίλισσα της Αιγύπτου HATSHPSUT το 1495 π.Χ. έστειλε από τις Θήβες ανθρώπους της στη Σομαλία για να μεταφέρουν στη χώρα της φυτά μερσινιάς.

Στην Κίνα, από την αρχαιότητα, η κηπουρική ήταν προσφιλές επάγγελμα στην πλειονότητα

Εφύτευσεν Κύριος παράδεισον εις Εδέμ...»

των κατοίκων της. Κάποιος Κινέζος ποιητής είχε πριν από χίλια περίπου χρόνια, θαυμάσιο κήπο, στον οποίο συγκέντρωσε μεγάλο αριθμό αυτοφυομένων φυτών και δένδρων της απέραντης και πλούσιας χλωρίδας της πατρίδας του. Από τον κήπο αυτό διάφοροι Ευρωπαίοι πήραν και μετέφεραν, κατά καιρούς, στις πατρίδες τους διάφορα φυτά. Από την Κίνα η κηπουρική διαδόθηκε στην Ιαπωνία όπου στη συνέχεια αναπτύχθηκε και διαδόθηκε ένας νέος τύπος κηπουρικής.

Ο Μέγας Φιλόσοφος της αρχαιότητας Αριστοτέλης (384-322 π.Χ.) ίδρυσε τον ξακουστό κήπο της Ακαδημίας Αθηνών. Ο Αυτοκράτορας της Περσίας Κύρος, για χάρη κάποιας πανέμορφης γυναίκας κατασκεύασε τους κρεμαστούς κήπους της Βαβυλώνας. Πάνω σε γιγαντιαίες καμάρες στήριξε κατά κλιμακωτό τρόπο επίπεδες επιφάνειες στις οποίες πρόσθεσε αρκετό χώμα στο οποίο φύτεψε φυτά και δένδρα της προτίμησης της ωραίας κυρίας. Οι κήποι αυτοί είχαν αμφιθεατρική διάταξη και εθεωρούντο ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου.

Στην Ευρώπη αρχίζουν να μαθαίνουν περισσότερα για τα φυτά και γενικά για την κηπουρική από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου (356-323 π.Χ.) ο στρατός του οποίου είχε φθάσει και πέρα από τις Ινδίες. Ο Θεόφραστος, φιλόσοφος και φυσιολόγος, που γεννήθηκε στη Λέσβο το 373 π.Χ. και πέθανε σε ηλικία 86 ετών, τα όσα αναφέρει στο έργο του «Περί Φυτών» τα βασίσει σε πληροφορίες τις οποίες οι μορφωμένοι και παρατηρητικοί στρατιώτες του Μ. Αλεξάνδρου του έδωσαν. Επιπρόσθετα, η λεπτομερής περιγραφή των φυτών που αναφέρεται στο βιβλίο του στηρίχθηκε στα όσα του δίδαξε

ο διδάσκαλος του Αριστοτέλης. Από όσα αναφέρει στο βιβλίο του ο Θεόφραστος αναφέρουμε το απόσπασμα για τα είδη τριανταφυλλιάς. Σημειώνει ότι υπάρχουν είδη τριανταφυλλιάς με 5 άλλα με 12-20 και άλλα μέχρι 100 πέταλα. Σημειώνει επίσης ότι υπάρχουν φυτά τριανταφυλλιάς με αγκάθια και άλλα με λείο και μη αγκαθωτό στέλεχος και ότι μερικά είδη φέρουν λευκά τριαντάφυλλα και άλλα ελαφρώς ερυθρωπό. Τρια-

ντάφυλλα κόκκινα δεν αναφέρει, ίσως γιατί δεν θα υπήρχαν. Αναφέρει επίσης ότι μια τριανταφυλλιά ζει περισσότερο από 5 χρόνια, όταν όμως δεν κλαδεύεται η κατάσταση της χειροτερεύει και το φυτό σύντομα παρακμάζει. Ο Θεόφραστος δηλαδή σύστηνε το κλάδευμα σαν βοηθητικό του φυτού για ανανέωση, κάτι που μερικοί καλλιεργητές, ιδίως της μυρωδάτης τριανταφυλλιάς δεν κάνουν σήμερα.

Η τέχνη της κηπουρικής τόσο σε σχέδια όσο και για εμπλουτισμό των κήπων με κατάλληλα φυτά καθώς και η διακόσμηση τους με έργα τέχνης, αγάλματα, βρύσες, πίνακες κ.λ.π. αναπτύσσεται σε μεγάλο βαθμό κατά την εποχή της αναγέννησης (1400-1600 μ.Χ.) κυρίως στην Ιταλία. Οι θαυμάσιοι κήποι της Βίλας Λάντε και της Βίλα Ντ' Εστέ είναι μερικά από τα διασωθέντα παραδείγματα. Από την Ιταλία

η τέχνη της κηπουρικής και αρχιτεκτονικής των κήπων διαδόθηκε και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Το 1520 ιδρύθηκε το Χάμπτον Κόρτ του Λονδίνου, ο πρώτος θαυμάσιος κήπος –πάρκο, στη Γαλλία οι κήποι του Λουξεμβούργου το 1618.

Στην Αθήνα ιδρύθηκε από τον Όθωνα, πρώτο βασιλιά της Ελλάδας, ο βασιλικός κήπος το 1840, η έκταση του οποίου είναι 120 στρέμματα. Ο κήπος αυτός, γνωστός τώρα ως «Εθνικός Κήπος» είναι αρκετά πλούσιος σε βλάστηση, έχει για εξωραϊσμό αρκετά αγάλματα και στην κύρια είσοδο υπάρχει ηλιακό ρολόι.

Στη Λευκωσία, σε χώρο που άλλοτε υπήρχαν βυρσοδεψεία, ιδρύθηκε το 1897 ο Δημόσιος κήπος που ήταν και συνέχισε να είναι για αρκετά χρόνια κάτω από τη φροντίδα του Γεωργικού Τμήματος γι' αυτό και μέρος του χρησιμοποιήθηκε για τις ανάγκες και τους σκοπούς του Τμήματος. Ένα μέρος του κήπου χρησιμοποιήθηκε για φυτώριο, άλλο μέρος για πειραματική καλλιέργεια κτηνοτροφικών, βιομηχανικών, λαχανικών και άλλων φυτών. Άλλος σημαντικός σκοπός του κήπου ήταν να προσφέρει στους Λευκωσιάτες ένα ευχάριστο μέρος αναψυχής γι'

αυτό εκτός από ότι φυτεύτηκαν διάφορα δασικά και καλλωπιστικά δένδρα και θάμνοι, κάπου στο κέντρο του κήπου κτίστηκε υπόστεγο «εξέδρα» από την οποία κατά τις γιορτινές μέρες παιάνιζε η φιλαρμονική της αστυνομίας. Σε κάποιο μέρος του κήπου υπήρχε ένας στρουθοκάμηλος που συγκέντρωνε τη προσοχή τόσο των μεγάλων όσο και των μικρών επισκεπτών του κήπου. Μικρό μέρος του κήπου αυτού διασώζεται σήμερα και βρίσκεται δίπλα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, την ευθύνη του οποίου έχει το Δημαρχείο Λευκωσίας. ■

